

Parlamentní reprezentace polské menšiny na Těšínsku po roce 1989*

Tomáš Jarmara

Klíčová slova: Coexistence – Soužití, Polská menšina, komunální volby, parlamentní volby, politické strany, Poslanecká sněmovna, Senát, Moravskoslezský kraj.

Key words: *Coexistence, Polish minority, municipal elections, parliamentary elections, political party, movement, Chamber of Deputies, Senate, Moravian – Silesian Region.*

Úvod

Když v roce 2002 probíhaly volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky tehdejší politické seskupení Koalice tvořená KDU – ČSL a Unii svobody – Demokratickou unií zaznamenala jeden mimořádný výsledek v rámci celorepublikového průměru. V obci Bukovec získalo 40,41 % hlasů.¹ Bukovec je nejstarší vesnice v beskydské části Těšínského Slezska, leží při hranici s Polskem a polovina obyvatel se hlásí k polské národnosti. Důvodem byla kandidatura radního z Českého Těšína Mariana Bielesze. Českého státního občana, k jehož volbě vyzval Kongres Poláků a Polský kulturně osvětový svaz (PZKO). Bielesz získal poslanecký mandát pouze díky preferenčním hlasům a přeskočil kandidáty na prvním a druhém místě. Podle ohlasu lokálních médií přivítala polská komunita jeho zvolení s nadšením. Bohdan Suchánek z PZKO to komentoval slovy, že Polákům tolik nezáleží na tom, za jakou stranu Mariana Bielesz kandidoval, protože „jsme sevřená komunita, která umí držet pohromadě, a chtěli jsme hlavně prosadit Poláka do parlamentu“ (MF Dnes 2002).

V české odborné literatuře je věnována pozornost reprezentaci polské menšiny, která je primárně spojována s existencí a činností politické strany Coexistentia – Soužití (zkratka COEX), jejímž polským ekvivalentem je termín Wspólnota. Když v roce 1990 spojením polské a maďarské menšiny COEX vznikl, měl ambicí být celostátním politickým subjektem s parlamentním zastoupením. Ovšem rozdělení Československa a další vnitropolitický vývoj ukázal, že se tato ambice části polské menšiny v nově vzniklé České republice nenaplnila. Nově transformované Soužití se stalo fakticky stranou se regionálním významem. I proto je většina dosavadních studií primárně zaměřena na dění uvnitř polské komunity. Situaci a interakcím mezi PZKO a Kongresem Poláků a analýzu výsledků Soužití v komunálních a

---

* Tato studie byla podpořena z projektu *Reflection of National and European Identity in the New Millennium (NAETINEM)*, Erasmus+ project No. 2019-1-CZ01-KA203-061227.

¹ Všechna data výsledků voleb uvedená v textu jsou převzata z oficiálního webu Českého statistického úřadu: volby.cz

krajských volbách v Moravskoslezském kraji (například Kopeček 2003, Borák 1996, Borák 1998, Josiek 1997).

Cílem této stati je analýza výsledků kandidátů polské národnostní menšiny na úrovni parlamentní reprezentace České republiky v Moravskoslezském kraji. Polská národnostní menšina je na rozdíl od dalších národnostních menšin v České republice, které jsou teritoriálně rozptýleny, výhradně lokalizována v Moravskoslezském kraji. Poláci tvoří nejpočetnější národnostní menšinu v České republice s výjimkou Slováků, na které lze s ohledem na existenci společného státu přeci jen pohlížet jako na odlišný typ menšiny. Podle sčítání lidu z roku 2011 žilo více než 80 % procent občanů České republiky hlásících se polské národnosti v Moravskoslezském kraji.² Druhou nejpočetnější polskou komunitu představují Poláci v Praze, kteří se ovšem pravděpodobně rekrutují z přistěhovalců z Polska, nikoliv Těšínského Slezska a jsou v řadě aspektů odlišní. Dle sociologických průzkumů se Poláci v Praze považují se za více integrovanou součást české společnosti. Současně ale nemají zájem o plnou naturalizaci a dlouhodobě vykazují patriotismus ke své původní vlasti (Klípa 2016). Jejich počet se v Praze odhaduje asi na 5 000, což je přibližně 0,1 % obyvatel metropole. Jejich vliv na politickou reprezentaci je tak na rozdíl od Moravskoslezského kraje fakticky irelevantní.

Historie polské parlamentní reprezentace

Po vzniku Československého státu v roce 1918 byla polská menšina reprezentována širokým spektrem polských politických stran, které byly provázány se zájmovými skupinami. Řada z nich vznikla ještě před první světovou válkou. Stranická identifikace byla velmi diverzifikovaná a vstupovala do ní řada aspektů související s národní identitou, náboženstvím, třídním aspektem a kombinací všech uvedených identit. Výsledkem byla existence několika desítek politických stran, do kterých ještě vstupoval specifický fenomén tzv. šlonzáckých politických stran (Gawrecki 2000). K těm patřil agrární Svaz slezských katolíků (ZŠK) a Slezská lidová strana (SLS) reprezentující spíše pro německy orientovanou nobilitu rekrutující se z movitějších velkostatkářů, živnostníků a obchodníků. I v tomto případě byla situace komplikovaná dalším dělením Šlonzáků na Šlonzáky – Němce, Šlonzáky – Poláky a Šlonzáky – Čechy (Gawrecki 2003). K hlavním politickým formacím patřila Polská lidová strana zastupující agrární evangelíky. Dále dělnická Polská socialistická strana reprezentující relativně početnou skupinu dělníků zaměstnaných v širší průmyslové oblasti Ostravska, Třinecka a Frýdeckomístecka. A Polská národní strana, která měla svou názorovou platformu v poměrně čteném periodiku „Dziennik Czeszyński.

Byť vliv polské národnostní menšiny v období První československé republiky nedosahoval významu německé politické reprezentace (tabulka č.1.). Obratná politika spojování s nepolskými politickými subjekty nebo pragmatický spolupráce polských subjektů – stran a spolků, ve výsledku znamenal, že polská menšina měla trvalé zastoupení v československém parlamentu (Kopeček 2003). Typickým příkladem je politická kariéra výrazné osobnosti Leona Wolfa. Poslanec Národního shromáždění v letech 1925 až 1929 za Polský lidový a dělnický svaz. Jednalo se o širokou koalici tvořenou Svazem slezských katolíků v Československu a

---

² Všechna statistická data sčítání lidu, národnostního složení Československa a České republiky uvedená v textu jsou převzata z oficiálního webu Českého statistického úřadu: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-registry>

polských menšinových stran – Slezské lidové strany, Polské socialistické strany a Polské lidové strany (Malíř – Marek 2005). Leon Wolf byl současně hospitantem poslaneckého klubu Československé strany agrární. Byla to tehdy obvyklá praxe, kdy se polští poslanci zapojovali do činnosti klubů ideově spřízněných československých politických stran. I když ne vždy byla tato praxe pozitivně vnímána polskou národnostní menšinou. Hranice mezi pragmatickým zapojením do práce poslaneckého klubu české politické strany a polskými národními zájmy byly velmi tenká. Svědčí o tom případ poslance polské národnosti Jana Buzka, který se stal po volbách v roce 1929 hospitantem v poslaneckém klubu Československé sociálně demokratické straně dělnické. V situaci zotřujícího se napětí mezi Československem a Polskem v polovině 30 let se Buzek stal terčem kritiky ostatních polských politických stran za svou blízkost k československým sociálním demokratům a tehdejší vládní koalici. Buzek pak nepřímo napomohl k návratu do parlamentních lavic Leonu Wolfovi. I v důsledku Buzkovy kritiky vznikla v roce 1934 za finanční podpory z Polska nová Polská sociálně demokratická strana, která byla více orientována národovecký a vystupovala s požadavky autonomie. V roce 1935 se tato nová strana spojila s dalšími polskými nesocialistickými stranami do Autonomistického bloku, který byl iniciován Hlinkovou slovenskou lidovou stranou. A poslancem Národního shromáždění za tento kandidující subjekt byl zvolen právě Leon Wolf (Malíř – Marek 2005). Příklad Jana Buzka je ale spíše ojedinělý. V parlamentních archívech lze dohledat řadu aktivní vystoupení polských poslanců obhajujících zájmy polské menšiny. Příkladně velmi agilního Karola Śliwku (poslanec v letech 1925-1929, 1929-1935, 1935-1938) nebo Emanuela Chobota (1929-1935).³

Tabulka 1.

VOLBY DO POSLANECKÉ SNĚMOVNY NÁRODNÍHO SHROMÁŽDĚNÍ ČSR 1920–1935

Národnostní složení poslanců

Národnost	1920		1925		1930		1935	
	Absolutně	Procent	Absolutně	Procent	Absolutně	Procent	Absolutně	Procent
Česká a slovenská	202	67,3	207	69	208	69,3	210	70
Německá	73	24,3	75	25	73	24,3	71	23,7
Maďarská	9	3	10	3,3	8	2,7	11	3,7
Polská	4	1,3	2	0,7	3	1	2	0,7
Rusínská	4	1,3	5	1,7	2	0,7	2	0,7
Ruská	2	0,7	1	0,3	4	1,3	4	1,3
Ostatní	-	-	-	-	2	0,7	-	-

³ Digitální depozitář Poslanecké sněmovny PČR: <https://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=82>

Nezjištěn o	6	2	-	-	-	-	-	-
----------------	---	---	---	---	---	---	---	---

Zdroj: Český statistický úřad

Období po druhé světové válce, vznik Národní fronty a komunistický převrat v roce 1948 přinesl zásadní redukci polského spolkového života a politické reprezentace. Jednalo se o diametrálně odlišnou situaci. Předválečný stav široké pluralitní politické reprezentace a spektra spolků byl fakticky omezen do jediného režimem povoleného Polského kulturně osvětový svaz (PZKO) a Sdružení polské mládeže (SMP). Povolené organizace byly výsledkem Smlouvy o přátelství a vzájemné pomoci mezi Československem a Polskem z roku 1947. Inicioval jí Sovětský svaz a měla ukončit spor o Těšínsko (Siwek 2001). V praxi to ovšem znamenalo, že se příslušníci polské národnostní menšiny mohli politicky realizovat pouze v rámci stávajících československých politických stran Národní fronty, tedy Komunistické strany, Strany lidové a Socialistické. Režim se formálně snažil zajistit reprezentaci polské menšiny od komunální úrovně až po Českou Národní radu a Federální shromáždění, ve kterých byli obvykle poslanci polské národnosti. O tom, jak v praxi vypadala možnost reprezentovat polské národní zájmy nejlépe vypovídá kauza předsedy okresního výboru KSČ v Českém Těšíně Pawla Cieslara z počátku 50 let. Cieslar poukazyval na problematičnost režimem deklarovaného tvrzení, že národní otázky byly překonány vznikem nového třídně spravedlivého zřízení. Veřejně jej označil za mylný a poškozující polskou menšinu. Ani vysoká Cieslarova stranická funkce v Komunistické straně nezabránila tomu, že tzv. Cieslarova platforma byla stranickými orgány odsouzena za propagaci polského buržoazního nacionalismu a Cieslar sám byl vyloučen z KSČ (Loží 2018).

Samotný PZKO vznikl po druhé světové válce v Českém Těšíně a Fryštátě (1947) a jeho činnost byla omezena na zájmové a kulturní aktivity. Spolek fakticky plnil roli dozoru nad polskou národnostní menšinou komunistickým režimem, který internacionálně předstíral, že se národnostní otázka vyřešila vznikem nového pokrokového společenského zřízení. Pouze ve druhé polovině 60 let 20. století se v souvislosti s politickým uvolněním krátce objevily snahy o přeměnu PZKO na politickou organizaci. Potlačení Pražského jara a nástup normalizace znamenal pro PZKO návrat k výlučně zájmové a kulturní činnosti (Josiek 1997).

Rok 1989 a následné události daly přirozený stimul k reaktivaci politické reprezentaci polské národnostní menšiny a podnítily aktivaci občanské společnosti a spolkového života. Situace byla zpočátku komplikovaná. V polské sekci Občanského fóra, které vzniklo v prosinci roku 1989, se objevily dvě významné názorové platformy (Kopeček 2003). Při jisté simplifikaci jej lze rozdělit na národní a občanskou.

První skupina byla soustředěna okolo pozdějšího poslance československé Sněmovny lidu Federálního shromáždění Stanisława Gawlika a Edwina Macury a v politické rovině výrazně akcentovala národní prvek. K jejím duchovním či spíše kulturním představitelům patřila také výrazná osobnost Władysława Niedoby. Propagátora polské kultury a společenského dění na Záolší, který byl rovněž režisérem, scénáristou, hercem a iniciátorem vzniku polské scény Těšínského divadla (Branna 2002). Aktivita této skupiny vedla ke spolupráci s maďarskou politickou reprezentací na Slovensku a k založení politického hnutí

Coexistencia – Soužití (Strmiska 1998). Ambicí bylo vytvořit politický subjekt, který by na parlamentní úrovni zastupoval zájmy národnostních menšin v Československu. Jednalo se tak o snahu navázat na období První československé republiky (1918–1938) se zastoupením polských poslanců v parlamentu, generovaných předválečnými polskými politickými stranami.

Druhá skupina polské sekce Občanského fóra naopak více zdůrazňovala občanský princip a až druhotně národnostní akcent, který měl mít více kulturní než politický rozměr (Josiek 1995). K jejím představitelům patřil Jan Rusnok, historik, publicista a redaktor literárního měsíčníku *Zwrot* určeného polské menšině na Těšínsku. Šéfredaktor deníku Poláků v Československu – *Glosu Ludu* Marian Siedlaczek, kooptovaný poslanec České národní rady (1989–1990) Tadeusz Wantula nebo divadelní režisér Janusz Klimsza.

Vzniklá konfliktní linie měla i generační rozměr a byla rovněž zatížená minulostí svých představitelů. Rozpor se transformovala do činnosti polských organizací na Založí. Národně orientovaná skupina se z velké části formovala z předlistopadového PZKO. Vystupovala s tím, že hájila zájmy polské národnostní menšiny již v komunistickém Československu. Občansky zaměřena skupina iniciovala vznik Rady Poláků (1990), který se následně transformoval na Kongres Poláků, jako nové organizace nezatížená předlistopadovou minulostí s výrazným generačním apelem. Situace se jevila tak, že spíše starší a konzervativní generace byla soustředěna v PZKO a Kongres Poláků se prezentoval jako nová a liberálnější organizace pro mladé lidi. Přes řadu sporů, ilustrativně například kritika funkcionářů PZKO vedoucí k odvolání aktivního člena Rady Poláků Jana Rusnoka z postu šéfredaktora měsíčníku *Zwrot* a rezignaci ze všech funkcí v roce (1992), neměly neshody nikdy fatální rozměr. Určitá míra antagonismus mezi PZKO a Kongresem Poláků byla vždy korigována sdílenou odpovědností za společnou obranu zájmů polské menšin (Kopeček 2003). Jak píše historici Jozef Szymeczek a Roman Kaszper, bez ohledu na rozdílnost názorů a politických cílů se všechny polské organizace na Těšínsku po roce 1989 vždy shodly na klíčových cílech:

- zachování národní identity a kulturního dědictví Poláků v ČR v nejširším slova smyslu;
- vytvoření společné reprezentaci vůči polským a českým úřadům;
- vytvoření ze Založí „kulturní most“ (*pomost kulturalny*) mezi Polskem a Českou republikou (Szymeczek – Kaszper 2009).

Spolupráci nakonec napomáhala i personální unie. Relativně malý počet polských aktivistů vedl k tomu, že vedoucí představitelé PZKO byli opakovaně ve vedení Kongresu Poláků. Současně členové Kongresu byli i členy PZKO. Zároveň všechny vzniknuvší polistopadové polské spolky byly formálně sdruženy v Kongresu Poláků (Szymeczek – Kaszper 2009). Příkladem spolupráce, překonání sporů a vědomí společné obrany zájmů byly volby v roce 2000. Při příležitosti prvních krajských voleb v Moravskoslezském kraji se obě organizace dohodly na společné kandidátce a podpoře politického subjektu Coexistencia – Soužití. Výsledkem bylo 7 tisíc hlasů (2,3 %), které nestačily k překonání 5 % vstupní klauzule potřebné pro vstup do krajského zastupitelstva. Volby se nakonec ukázaly jako užitečná zkušenost pro politickou budoucnost polské menšiny. Jednak to byl samotný fakt spolupráce a nalezení dohody. Druhým a významnějším efektem bylo poznání, že ani společná kandidátka polské menšiny nestačí na volební neúspěch na regionální úrovni. A že možná cesta, jak dostat polské zastupitele do politických úřadů, vede přes české politické strany.

Parlamentní reprezentace po roce 1989

Parlamentní reprezentace polské národnosti menšiny po roce 1989 byla ve svém počátku spojená se vznikem a existencí politického subjektu Coexitencia – Soužití. Vznikl na základě iniciativy polské skupiny okolo poslance České národní rady Władysława Niedoby a Stanisława Gawlika se skupinou maďarských politiků vedených disidentem Miklošem Durayem a Istvánem Harnayem (Fazekas – Hunčík 2008). Jednalo se o skupinu aktivistů z Maďarské nezávislé iniciativy, která stejně jako v polském případě byla součástí slovenské obdoby Občanského fóra – Veřejnosti proti násilí (VPN). Na schůzkách v Praze se zpočátku uvažovalo i o případném angažmá dalších menšin: především Němců a Rusínů. Ovšem relevantními pro vznik politické strany se staly maďarská a polská menšina. V roce 1990 vznikl politický subjekt Coexistencia – Soužití používající zkratku COEX. Jeho celý a oficiální název byl Coexistencia-Soužití-Spolužitie-Wspólnota-Együttélés-Zusammenleben-Spivzittja Koezystencja.

COEX už svým názvem deklaroval prosazování a ochranu práv všech národnostních menšin žijících v Československu. Předsedou strany se stal Miklos Duray a jedním z místopředsedů Stanisław Gawlik. Od počátků bylo zřejmé, že pro úspěch v parlamentních volbách jsou klíčové hlasy maďarských a poté až polských voličů (Kopa 2008). Případné hlasy ostatních menšin byly deklaratorně symbolické, protože bylo evidentní, že reálně nemají žádnou váhu. Maďarská národnostní menšina čítala v roce 1991 bezmála 570 tisíc obyvatel. Což představovalo téměř 12 % obyvatel Slovenska. Podle údajů Československého statistického úřadu se k polské národnosti v roce 1991 hlásilo 57 tisíc osob. Poláci tak představovali 0,6 % z celkové populace státu.⁴ Hned první svobodné volby v roce 1990 ukázaly rozdílnost volební podpory a rozložení sil v politickém subjektu COEX, které byly potvrzeny i v dalších volbách v roce 1992.

COEX v roce 1990 kandidoval do Sněmovny lidu Federálního shromáždění, kdy na Slovensku získal 8,6 % hlasů a 5 mandátů. V České republice 0,08 % hlasů a žádný mandát. COEX nekandidoval do České národní rady, ale jen do Sněmovny národů na Slovensku. Ve Slovenské národní radě získal 14 mandátů s 8,66 % (Statistická ročenka České a Slovenské federativní republiky 1991: 630). Vedení COEX pragmaticky predikovalo volební potenciál polské části subjektu. Aby dostalo proklamovanému profilu mnohonárodnostní reprezentace, umístilo tři polské kandidáty Stanisława Gawlika, Władysława Niedoby a Edwina Macuru na kandidátku na Slovensku. Díky tomu se stal Władysław Niedoba poslancem Federálního shromáždění. Situace se v podstatě opakovala ve volbách v roce 1992. COEX nekandidoval do České národní rady. Byl ale úspěšný ve Slovenské národní radě a se ziskem 7,42 % a obsadil 14 poslaneckých křesel. Na úrovni Federálního shromáždění získal na Slovensku 7,39 % hlasů a 7 mandátů. Přičemž jeden z mandátů připadl kandidátu polské národnostní menšině, když byl v Západoslovenském kraji zvolen Stanisław Gawlik. Výsledky voleb jednoznačně ukázaly, že zisk parlamentních křesel polských zástupců je možný pouze díky voličům maďarské národnosti na Slovensku. Navíc poslední poslanecký mandát Stanisława Gawlika skončil předčasně v důsledku zániku federálního parlamentu a rozdělení Československa.

---

⁴ Český statistický úřad, Polská národnost na území ČR: https://www.czso.cz/csu/czso/polska_narodnost

Ukončení společné existence COEX – Soužití jako regionální politický subjekt

Společnou existenci politického hnutí COEX ukončilo rozdělení Československa. Formálně bylo stvrženo na celostátní konferenci v Českém Těšíně v prosinci 1992 a v únoru 1993 jej potvrdil kongres v Komárně. Ukončení existence společné strany znamenalo rozdělení COEX na dva samostatné subjekty, které pokračovaly ve své působnosti v nově vzniklých svrchovaných státech České a Slovenské republiky. Vznik České republiky zcela změnil pozici nového polského subjektu Soužití. Podle výsledku předešlých voleb bylo zřejmé, že parlamentní zastoupení polské menšiny bylo možné jen v případě existence federálního politického subjektu, který se opíral o hlasy půlmilionové maďarské menšiny nebo případných účelových koalic. Soužití se v České republice rozhodlo vydat právě druhou variantou, tedy vyhledáváním koaličního partnera, protože si bylo vědomo situace, ztráty zastoupení na parlamentní úrovni, marginalizace a možné přeměny na stranu s výlučně regionálním významem.

Regionální charakter hnutí potvrdily hned první demokratické volby do obecních zastupitelstev v roce 1990. Soužití v nich získalo na Těšínsku v Severomoravském kraji 19 mandátů obecních zastupitelů. Stejný volební výsledek se víceméně poté opakovал i v dalších volbách. Soužití bylo opakovaně schopno získávat několik desítek mandátů v zastupitelstvech, zpravidla malých obcích. Jak dokládá rozsáhlá studie Lubomíra Kopečka *Coexistentia – Soužití a politická reprezentace polské menšiny na Těšínsku* (2003) již od 90 let nastává postupný úpadek etnického hlasování v okresech s nejvyšší koncentrací polské menšin – Karviné a Frýdku Místku. Podle Kopečkovy analýzy výsledků komunálních voleb představovali zvolení kandidáti Soužití ani ne třetinu zvolených zastupitelů polské národnostní menšiny. Většinu tvořili Poláci zvolení na kandidátkách českých parlamentních stran, a to v celém spektru: KDU-ČSL, KSČM, ČSSD, US-DEU, ODS, ke kterým se přidaly i další později vzniknuvší strany jako Věci veřejné, hnutí ANO, Piráti a Starostové. Druhou úspěšnou variantou byli Poláci na kandidátkách místních sdružení.

Stejný vývoj nabrala reprezentace Soužití i na krajské úrovni. Ukazuje to už uvedený případ společné kandidátky PZKO, Kongresů Poláků a všech polských organizací ve volbách do zastupitelstva Moravskoslezského kraje v roce 2000. Volby skončily nezdarem a celkový výsledek 2,3 % hlasů byl menší než procento Poláků v kraji (3,1 % Sčítání lidu 2001). Po těchto krajských volbách, ale v zastupitelstvu Moravskoslezského kraje zasedli hned dva reprezentanti polské menšiny: Zdislav Wantula a v úvodu zmiňovaný a pozdější poslanec Marian Bilesz. Oba byli nominováni liberálně zaměřenou Unii Svobody – Demokratickou unií, která kandidovala společně s KDU – ČSL na platformě tehdejšího parlamentního subjektu Čtyřkoalice. Zdislav Wantula se nato stal náměstkem hejtmana Moravskoslezského kraje. V roce 2004 se pak stal členem Moravskoslezského zastupitelstva Petr Jalowiczor za Českou stranu sociálně demokratickou (ČSSD). V dalších krajských volbách byli například zvoleni Paweł Kawulok (ČSSD), Henryk Małysz, Karol Wiewiórka (oba KSČM) a řada dalších. Všichni další „polští“ krajské zastupitelé byli zvoleni na kandidátkách českých politických stran. Z nich lze zmínit současného náměstka hejtmana kraje Stanisław Folwarczeho, který měl podporu polských

organizací. *Glos*⁵ o něm referoval jako o zástupci polské národnostní menšiny v Krajském zastupitelstvu. Folwarczny kandidoval v roce 2016 na kandidátce ODS. Díky preferenčním hlasům (získal jich 1 179) se posunul z pátého místa na třetí pozici. Stejně úspěšný byl i v roce 2020, kdy se zásluhou preferenčních hlasů (2 310) posunul ze třetího na druhé místo kandidátky.

Z výsledku obecních a krajských voleb lze vyvozovat, že značná část Poláků volí Poláky kandidující za české politické strany. Zcela absolutně to platí v případě krajských voleb. Nepřímo také to, že příslušníci polské menšiny jsou občanský a politicky aktivní mimo polské organizace i když řada z nich spoléhá na „polské“ hlasy. Za samostatnou studii by stála odpověď na řadu otázek, které se v této souvislosti nabízí. Jako zdali lze od sebe oddělit politickou a kulturní angažovanost? Jeli kandidatura za konkrétní českou politickou stranu pragmatickým přístupem, jak být zvolen do zastupitelstva? O čemž by mohla svědčit úspěšná politická kariéra Ondřeje Febera kandidujícího hned za několik ideově naprosto odlišných politických stran a o níž bude pojednáno dále v textu. Nebo zdali naopak a jakou roli mohou mít náboženské, ideové, soci-profesní, ekonomické, vzdělanostní, kulturní a další aspekty. Ty totiž nelze v programu hnutí Soužití jako regionálního subjektu zaměřeného na lokální úroveň, příliš analyzovat. Program logicky postrádá hlubší ideologickou programatiku. Soužití se jen obecně a spíše deklaratorně vymezuje jako pravostředový subjekt. Otázkou je tedy co je rozhodující při výběru české politické strany v parlamentních volbách. Zdali ideové a programové preference politické strany, nebo to, že za ní kandiduje zástupce polské menšiny. Pochopitelně kruciólní otázkou dalšího výzkumu politické participace je jaký vliv může mít trvalý pokles počtu příslušníků polské menšiny.

Parlamentní reprezentaci po vzniku České republiky

Soužití se po vzniku samostatné České republiky pokusilo kandidovat hned v prvních volbách do Poslanecké sněmovny v roce 1996 ve spolupráci s hnutím Nezávislých. Polští zástupci byli zařazení na kandidátku hnutí a předseda Soužití a Stanislaw Gawlik byl dvojkou na kandidátce v Severomoravském kraji. Hnutí Nezávislých však obdrželo jen půl procenta hlasů, přičemž v okresech Frýdek Místek a Karviná, ve kterých se očekávala podpora voličů polské menšiny získalo hnutí jen 0,54 % hlasů. Neúspěch zřejmě vedl Soužití k rezignaci na účast v dalších a předčasných volbách do Poslanecké sněmovny v roce 1998. Druhý pokus o návrat do parlamentních lavic se konal až o čtyři roky později. V roce 2002 uzavřelo Soužití dohodu o zařazení svých zástupců na kandidátní listinu Strany venkova. Jenže volební výsledek byl opět neuspokojivý. Uskupení získalo celostátně pouze 0,87 % hlasů a v Moravskoslezském kraji jen 0,46 % hlasů. Po této další volební zkoušce se definitivně ukázalo, že snaha zvolit zástupce do Poslanecké sněmovny na platformě Soužití nebo případné kolice, je odsouzena k nezdaru. Respektive Soužití nebylo atraktivním partnerem pro koalice u relevantních politických stran. Přes neúspěch Soužití si ale polská menšina našla cestu do Poslanecké sněmovny a Senátu

---

⁵ *Glos: Stanislaw Folwarczny v Radzie Województwa:*

https://glos.live/Wiadomosci/detail/Stanislaw_Folwarczny_w_Radzie_Wojewodztwa/2922

Parlamentu České republiky prostřednictvím svých zástupců na kandidátkách českých politických stran.

Poslanecká sněmovna PČR

Na kandidátní listině Občanské demokratické strany (ODS) byl v roce 1996 zvolen do Poslanecké sněmovny polský aktivista a pozdější předseda Rady Poláků Vavřinec Fójcik, který na konci mandátu přestoupil do Křesťanskodemokratické unie (KDU – ČSL). Za Lidovou stranu pak kandidoval v předčasných sněmovních volbách v roce 1998 a přestože obdržel pátý nejvyšší počet preferenčních hlasů, do Poslanecké sněmovny se nedostal. Stejně jako nikdo ze zástupců polské národnostní menšiny. Výsledky voleb komentoval na úvodní straně svého volebního speciálu *Glos ludu* titulkem: *Bez mandatu dla Polaka*.⁶

V dalších parlamentních volbách v roce 2002 uspěl díky preferenčním hlasům Marian Bielesz kandidující za Unii svobody. Stal se tak na delší dobu jediným zástupcem polské menšiny v Poslanecké sněmovně, protože v dalších volbách v roce 2006 nebyl žádný polský reprezentant zvolen.

Dvojitý úspěch přišel až v roce 2010. Poslanecký mandát získal Petr Jalowiczor v barvách ČSSD a Renata Witoszová za TOP 09. Jalowiczor, který byl předtím krajským zastupitelem a starostou obce Bukovec, poskytl po svém zvolení rozhovor *Glosu Ludu*. V něm se mimo jiné vyjádřil, že je sice socialita, ale křesťan a že vždy spolupracoval s polskou národnostní menšinou na Založí. Je připraven jí jako poslanec pomoci. Především polským školám a oběma organizacím jak PZKO, tak Kongresu Poláků, protože podporují polskou kulturu.⁷ Jalowiczor postoupil do Poslanecké sněmovny z posledního osmého volitelného místa, ale s třetím nevyšším počtem preferenčních hlasů 4 281. Druhým poslancem ze třetího místa kandidátky TOP 09 a s téměř dvěma tisíci preferenčních hlasů (1 921) se stala Renáta Witoszová. V souvislosti s výsledkem sněmovních voleb stojí za pozornost přístup *Glosu Ludu*. Na první straně svého vydání komentoval výsledky voleb titulkem *W Pradze znów bez Polaków*.⁸ Následně ale udělal citovaný rozhovor s Petrem Jalowiczorem. *Glos Ludu* také zařadil článek věnovaný polským poslancům v období První Československé republiky, ke kterým pro čtenáře nečekaně a nechronologicky přiřadil Renátu Witoszovou. Tak zvaně bez komentáře uvedl, že Witoszová pochází z domu Jelen, absolvovala polské gymnázium v Českém Těšíně a pracuje pro Slezskou diakonii.⁹

V dalších předčasných sněmovních volbách (2013) nebyl zvolen žádný reprezentant polské menšiny. Úspěchem naopak skončili volby roce 2017, kdy byli zvoleni dva její kandidáti. Prvním byl primátor Havířova Daniel Pawlas za Komunistickou stranu (KSČM), kterého deník *Soužití Wiadomości* opakovaně uváděl jako starostu polské národnosti.¹⁰ Druhou poslankyní se

---

⁶ *Glos Ludu: Bez mandatu dla Polaka*. Nr. 74/23.6.1998.

⁷ *Glos Ludu: Socjalista, ale chrześcijanin*: <https://glos.live/content/news/064-GL-20100605.pdf>

⁸ *Glos Ludu: W Pradze znów bez Polaków*. Nr 62/1.6.2010

⁹ *Glos Ludu: Jak to kiedyś nasi reprezentanci posławali*: <https://glos.live/content/news/143-GL-20111206.pdf>

¹⁰ *Wiadomości: Wójtowie narodowości polskiej*: <http://www.coexistentia.cz/WTZ/WTZ%2068.htm>

stala Pavla Golasowská za KDU - ČSL. Nominace aktivní katoličky z farnosti v Třinci,¹¹ která se stejně aktivně účastnila všech akcí pořádaných polskými organizací,¹² se ukázala jako šťastná volba. KDU – ČSL byla podle předvolebních průzkumu na hranici nutné 5 % vstupní klauzule a musela nezbytně uspět ve svých tradičních religiálních oblastech. Lidovcům se to podařilo jen velmi těsně, když celostátně získali 5,8 % hlasů. V Moravskoslezském kraji, kde byla Golasowská lídrem kandidátky ovšem obdržela Lidová strana 6,4 % hlasů a v domovském okrese Golasowské Frýdku Místku dokonce 9,63 % hlasů.

Senát PČR

Senát Parlamentu České republiky dává z principu konstrukce volebních obvodů větší šanci na úspěch lokálně známému kandidátovi s místně koncentrovanou podporou. S ohledem na teritoriální rozložení polské menšiny se tato možnost nabízí ve třech volebních obvodech: volebním obvodu 73 Frýdek Místek, který zahrnuje i jižní část okresu Karviná s Českým Těšínem a Chotěbuzí. Dále volební obvod 74 Karviná zahrnující z větších měst Havířov a Bohumín. Třetím volebním obvodem je Karviná 75 se samotným městem Karvinou, Orlovou, oblastí Těrlicka a jeho obcemi.

Soužití se stejně jako u voleb do Poslanecké sněmovny hned dvakrát pokusilo navrhnout své kandidáty do Senátu, kteří ovšem nebyli členy hnutí. V historicky prvních senátních volbách v roce 1996 kandidoval ve volebním obvodu 73. Frýdek Místek Jirí Czap, který však skončil hned v prvním kole se ziskem 7,76 % hlasů. Úspěšnější nebyl ve stejném volebním obvodu ani od dva roky později (1998) Jirí Pinkava, který nepostoupil z prvního kola, ve kterém obdržel 4,7 % hlasů. Soužití pak v dalších senátních volbách zaujímalu strategii, kdy obvykle vyjadřovalo veřejnou podporu konkrétním kandidátům nebo obecně doporučovalo volit kandidáta polské národnosti.¹³

Soužití například v roce 2002 vyzvalo k volbě bývalého poslance Vavřince Fojčika ve volebním obvodu 75 Karviná, který kandidoval za Cestu Změny, ale skončil v prvním kole s 5,57 %. Není bez zajímavosti, že senátorem v tomto obvodu byl zvolen předlistopadový politický pracovník OV KSČ v Karviné Eduard Matykiewicz. V roce 2020 v tomto volebním obvodu uspěl reprezentant polské menšiny Ondřej Feber, který se stal senátorem za hnutí ANO. Feber se stal senátorem již v roce 2000 v jiném obvodě a za jinou politickou stranu. Uspěl v senátním obvodě 74 Karviná, když kandidoval za Unii svobody – DEU. V tomto obvodě se snažil obhájit svůj mandát i o šest let později (2006) tentokrát jako nestraník za KDU-ČSL, ale skončil se ziskem 11,73 % hlasů v prvním kole. Ondřej Feber je osminásobný starosta obce Stonava a tuto funkci vykonává nepřetržitě od roku 1990. Feber byl původně členem Křesťanskodemokratické strany, poté Unie Svobody, následně Strany práv občanů Zemanovci a aktuálně je členem hnutí ANO. Za posledně dva jmenované subjekty neúspěšně kandidoval do Poslanecké sněmovny a současně kandidoval i do Senátu za KDU - ČSL. Politická kariéra Ondřeje Febera jako reprezentanta polské menšiny by se dala označit jako výjimečně úspěšná.

¹¹ Farnost Třinec, Společenství modlících matek: <http://www.trinec.farnost.cz/clanek.php?navez=kontakt>

¹² Zwrot: *Během bohoslužby před festivalem PZKO se mluvilo o domově, dobru, kráse a duchovním dědictví*: <https://cs.zwrot.cz/2019/05/behem-bohosluzby-pred-festivalem-pzko-se-mluvilo-o-domove-dobru-krase-a-duchovnim-dedictvi/>

¹³ Zwrot: *Předvolební rozhovory*: <https://cs.zwrot.cz/2016/08/predvolebni-rozhovory/>

Lze z ní mimo jiné hypoteticky odvodit, že jeho volební podpora nebyla zřejmě primárně vázaná na politickou stranu a nějakou ideovou hodnotu, ale byla spojena s jeho osobností. Kandidát přijímal nabídky politických stran, které v daném období měly solidní volební potenciál. Jedinou neúspěšnou výjimkou je kandidatura za ambiciózní Stranu Zemanovců, které ale nenaplnila očekávání svých zakladatelů. Feberovy senátní kampaně explicitně neobsahovaly národní – polská témata, ale návrhy na řešení problematiky spojenou s útlumem důlní činnosti v kombinaci s kritikou Prahy, která ... *nedělá pro region dost, region má svázané ruce direktivním řízením Prahy, a proto Karvinsko potřebuje v Praze silný hlas*.¹⁴ Podobná, byť méně úspěšná je kariéra i prvního „polského“ poslance po vzniku České republiky Vavřinec Fójcika. Na konci poslaneckého mandátu přestoupil z ODS do poslaneckého klubu KDU – ČSL, posléze kandidoval do Senátu s podporou Soužití, ale za politickou stranu Cesta změny. V roce 2010 pak neúspěšně kandidoval ve volbách do Poslanecké sněmovny za Stranu zelených.

Ve volebním obvodu 73 Frýdek Místek uspěl v roce 2010 Petr Gawlas za ČSSD a o šest let později Jiří Ciencala. Gawlas se v roce 2010 utkal ve druhém kole se Stanislawem Czudkem, členem PZKO kandidujícím za Věci veřejné. Oba kandidáti se obraceli na voliče polské menšiny. Rozdíl byl v tom, že Czudek se prezentoval jako „*Polský kandidát na Senátora*“, zatímco Gawlas prostřednictvím Glosu Ludu poděkoval všem za hlasy a požádal o podporu pro druhé kolo s volebním heslem *Wspieramy wspólnie nasz region*.¹⁵ Výsledek byl nakonec velmi těsný 51,41 % pro Gawlase a 48, 59 % pro Czudka. Je třeba připomenout, že Gawlas kandidoval za ČSSD, která v tom roce dosáhla v Moravskoslezském kraji nejlepšího výsledku ve volbách do Poslanecké sněmovny (29, 2 %) v celé České republice. Glos Ludu před druhým kolem oslovil novináře z polských médií v České republice, včetně redakce polského vysílání České televize v Ostravě. Novináři a publicisté se shodli, že do druhého kola prošli dva kandidáti deklarující své spojení s polskou menšinou a ... *czyli już teraz wiadomo, że Polacy z Zaolzia będą mieli „swojego” człowieka w Senacie*.¹⁶ Ve stejném volebním obvodu získal v roce 2016 senátorské křeslo senátor Jiří Ciencala, bývalý generální ředitel Třineckých železáren a ministr průmyslu a obchodu v úřednické vládě Jiřího Rusnoka (2013–2014). Za jednu ze svých programových priorit označil harmonické soužití občanů všech národností v regionu, zachování regionálních tradic a místního folkloru s tím, že se vždy snaží najít čas na pravidelné navštěvování regionálních akcí jako Gorolske Święto, Slezské dny, či Gorolský bál.¹⁷ Jiří Ciencala kandidoval za hnutí Občané spolu – Nezávislí a rovněž jej podpořilo hnutí Soužití. Jen velmi těsně mu utekl senátorský mandát již v prvním kole a ve druhém kole získal 73,35 % hlasů.

---

¹⁴ Zdroj např: www.feber.cz, <https://www.facebook.com/Ondrejfebersenat>, ON-LINE rozhovor s kandidátem na senátora a starostou Stonavy Ondřejem Feberem: <https://moravskoslezsky.denik.cz/online-rozhovor/on-line-rozhovor-ondrej-feber-20200909.html>

¹⁵ Glos Ludu: *Wybraliśmy nowych radnych*: <https://glos.live/content/news/120-GL-20101019.pdf>

¹⁶ Glos Ludu: *Jak komentują wybory komunalne oraz do Senatu dziennikarze polskich i polskojęzycznych mediów na Zaolziu?* <https://glos.live/content/news/120-GL-20101019.pdf>

¹⁷ Senátní volební program: <https://www.jiriciencala.cz/>

Závěr

Rozpad československé federace ukázal, že samostatný polský politický subjekt nemá v České republice potenciál získat parlamentní zastoupení. Soužití, které bylo v personální linii propojeno s polskou národní skupinou Občanského fóra a PZKO, se stalo politickým subjektem s regionální významem. Nebylo samostatně úspěšné ani v krajských volbách do zastupitelstva Moravskoslezského kraje. Ve volbách do zastupitelstev statutárních nebo větších měst bylo úspěšné jen ojediněle, a to pouze v koalicích s dalšími politickými subjekty, nebo v případě podpory polských zástupců na kandidátkách jiných subjektů. Soužití bylo reálně úspěšné jen v malých obcích s vysokým počtem obyvatel polské menšiny. Druhá „občanská“ skupina působící prostřednictvím Kongresu Poláků nepostupovala politicky jednotně, ale její představitelé kandidovali v komunálních volbách za české politické strany nebo různé komunální sdružení a koalice.

Autor tohoto textu není odborníkem na vývoj vztahů uvnitř polské komunity po listopadu 1989. Podle jeho poznatků se ale zdá, že od existence dvou skupin zastoupených v polské sekci Občanského fóra, které se transformovaly do koexistence PZKO a Kongresu Poláků, prošel spor mezi zastánci národního a občanského principu vývojem, který ukázal, že alespoň ve věci politické participace se může doplňovat respektive, že se nevylučuje.

Z výsledků voleb do obou komor parlamentu České republiky lze udělat závěr, že polská menšina je úspěšná v prosazování svých kandidátů a zcela se jí podařilo navázat na zastoupení, které měla na parlamentní úrovni v období První československé republiky. Rozdíl zastoupení polské menšiny je ale v tom, že se prosadil model občanské a politické angažovanosti na platformě českých politických stran v kombinaci s národním aspektem, který prokazatelně napomohl řadě polských kandidátů získat preferenční hlasy a parlamentní křesla. Nepotvrdila se tak obava, že kandidatura za české politické strany bude vnímána jako zpochybnění polského zastoupení. Pro analýzu je navíc obtížné zjistit, zdali daný kandidát má polskou nebo českou národnost, nebo zdali určujícím faktorem je jeho občanská a kulturní aktivita v polských organizacích, jako dostatečná záruka příslušnosti k polské menšině, která je hodná podpory polských voličů.

Obecně je snad možné konstatovat, že popsaná situace svědčí o dobrých česko-polských vztazích v Moravskoslezském regionu, popřípadě o absenci výrazných antagonismů.

Literatura

Kopeček, Lubomír (2003): *Coexistentia-Soužití a politická reprezentace polské menšiny na Těšínsku*. Středoevropské politické studie. 5/2–3.

Borák, Mečislav (1996): *Polská menšina v České republice*. In: Gabaľ, I. (ed.): *Menšiny v ČR a v sousedních zemích z perspektivy integrace České republiky do Evropské unie*. Praha, Ústav mezinárodních vztahů.

Borák, Mečislav (1998): *Problémy polské menšiny v ČR v 90. letech*. In: Sokolová, G., Šrajterová, O (eds.): *Národnostní menšiny a majoritní společnost v České republice a*

- v zemích střední Evropy v 90. letech XX. století, Opava, Slezský ústav Slezského zemského muzea v Opavě.
- Branna, Danuta (2002): *Życie społeczne mniejszości polskiej w ostatniej dekadzie XX wieku*. In: Szymeckek, J. (ed.): *Poláci na Zaolziu 1920–2000 - Poláci na Těšínku, Czeski Cieszyn, Kongres Polaków w Republice Czeskiej*.
- Gawrecki, Dan a kol. (2003): *Dějiny českého Slezska. 1740-2000*, díl I. Opava.
- Gawrecki, Dan (2000): *Polské politické strany v Habsburské monarchii a v Československé republice*, In: Marek, P. a kol.: *Přehled politického stranictví na území českých zemí a Československa v letech 1861–1998*. FF UP v Olomouci.
- Fazekas, József – Hunčík, Péter (2008): *Maďari na Slovensku*. Fórum inštitut pre výzkum menšín. Šamorín.
- Josiek, Władysław (1997): *Společenské organizace a instituce*. In: Kadłubiec, K. D. a kol.: *Polská národnostní menšina na Těšínku a v České republice (1920–1995)*. FF Ostravská univerzita.
- Kaszper, Roman – Szymeczek, Józef (2009): *Poláci v České republice v době transformace společnosti po roce 1989*. In: Kaszper, R., Małysz, B., Szymeczek, J.: *Poláci na Těšínku studijní materiál. Český Těšín: Kongres Poláků v České republice*.
- Klípa, Ondřej (1992): *Polská národnostní menšina v Praze a problém mladé generace*. Lidé a města 7/2016. Univerzita Karlova Praha.
- Kopa, Ondřej (2008): *Postavení politických stran maďarské národnostní menšiny ve slovenském stranickém systému*. Středoevropské politické studie. 10/2–3.
- Malíř, Jiří – Marek, Pavel (2005): *Politické strany I. díl 1861-1938: Vývoj politických stran a hnutí v českých zemích a Československu v letech 1861-2004*. Nakladatelství Doplněk.
- Loži, Marian (2018): *Hledání nepřátel uvnitř KSČ*. Securitas Imperii 32/1. Ústav pro studium totalitních režimů.
- Siwek, Tadeusz a kol. (2001): *Polská národnostní menšina v Československu 1945-1954*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny.
- Strmiska, Maxmilián (1998): *Regionální strany a stranické systémy*. Brno, CDK.

Internetové zdroje (statistické údaje, publicistické články, instituce)

Data výsledků voleb, Český statistický úřad: www.volby.cz

Digitální depozitář Poslanecké sněmovny PČR: <https://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=82>

Farnost Třinec, Společenství modlících matek:

<http://www.trinec.farnost.cz/clanek.php?nazev=kontakt>

Glos: *Stanislaw Folwarczny v Radzie Wojewódstwa*:

https://glos.live/Wiadomosci/detail/Stanislaw_Folwarczny_w_Radzie_Wojewodztwa/2922

Glos Ludu: *Bez mandatu dla Polaka*. Nr. 74/23.6.1998.

Glos Ludu: *Socjalista, ale chrześcijanin*: <https://glos.live/content/news/064-GL-20100605.pdf>

Glos Ludu: *W Pradze znów bez Polaków*. Nr 62/1.6.2010

Glos Ludu: *Jak to kiedyś nasi reprezentanci posłowali*:

<https://glos.live/content/news/143-GL-20111206.pdf>

Glos Ludu: *Wybraliśmy nowych radnych*: <https://glos.live/content/news/120-GL-20101019.pdf>

Glos Ludu: *Jak komentują wybory komunalne oraz do Senatu dziennikarze polskich i polskojęzycznych mediów na Zaolziu?* <https://glos.live/content/news/120-GL-20101019.pdf>

Statistická data sčítání lidu, národnostního složení Československa a České republiky, Český statistický úřad: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-registry>

Volební program Jiří Cienciala: <https://www.jiricienciala.cz/>

Volební program Ondřej Feber: www.feber.cz, <https://www.facebook.com/Ondrejfebersena>

ON-LINE rozhovor s kandidátem na senátora a starostou Stonavy Ondřejem Feberem:

<https://moravskoslezsky.denik.cz/online-rozhovor/on-line-rozhovor-ondrej-feber-20200909.html>

Wiadomości: Wójtowie narodowości polskiej:

<http://www.coexistentia.cz/WTZ/WTZ%2068.htm>

Zwrot: *Během bohoslužby před festivalem PZKO se mluvilo o domově, dobru, kráse a duchovním dědictví*: <https://cs.zwrot.cz/2019/05/behem-bohosluzby-pred-festival-em-pzko-se-mluvilo-o-domove-dobru-krase-a-duchovnim-dedictvi/>

Zwrot: *Předvolební rozhovory*: <https://cs.zwrot.cz/2016/08/predvolebni-rozhovory/>

Všechny webové stránky byly naposledy navštíveny 12.07.2021

Summary

Parliamentary representation of the Polish minority in the Cieszyn region after 1989

This article deals with the party representation of the Polish minority in the Czech Republic – The Coexistence (Soužití) at both the municipal and especially the parliamentary level. The author deals with a brief history of the parliamentary representation of the Polish national minority in the period of the First Czechoslovak Republic from 1918 to 1939. The situation of the Polish minority in Czechoslovakia during the communist regime after 1948. Subsequently, the establishment and development of Polish political representation and federal life after 1989, cooperation and election results of Coexistence in a joint electoral coalition with the Hungarian part of the movement and its independent existence after the establishment of the Czech Republic. It also briefly analyses the results of Coexistence in elections to municipal councils and the council of the Moravian-Silesian Region. Special attention is paid to the relations of coexistence with other Polish organizations (the Congress of Poles in the Czech Republic and the Polish Union of Culture and Education). The main goal is to recapitulate and analyse the results of candidates of the Polish national minority in the elections to the Chamber of Deputies and the Senate of the Parliament of the Czech Republic.